

SAGLABĀSIM AIZPUTES PILSĒTAS VĒSTURISKO APBŪVI!

Vai zini, kas ir jāņem vērā, ja dzīvo un apsaimnieko
īpašumu vēsturiskajā centrā, ja renovē vēsturisku ēku?

AIZPUTE, 2022

Aizpute ir viena no senākajām Latvijas pilsētām un savus ziedu laikus jau ir piedzīvojusi. Aizpute bijusi Kurzemes bīskapijas domkapitula pilsēta (1378–1513), Piltenes apgabala galvaspilsēta (1617–1795/1819), Aizputes virspilskunga iecirkņa un Aizputes apriņķa centrs (1818–1949), Aizputes rajona centrs (1950–1962), pēc tam Liepājas rajona pilsēta. No 2009. līdz 2021. gadam tā bija Aizputes novada centrs. Tagad Aizpute ir Dienvidkurzemes novada pilsēta.

Veidosim Aizputi par Kurzemes pērli, kuru vēlas apmeklēt tuvi un tāli ciemiņi, kur iedzīvotāji lepojas ar savu pilsētu. Saglabāsim Aizputes pilsētas vēsturisko centru – valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekli no 13.–19. gadsimta. Rūpēsimies par savu vēsturi un kultūrvēsturisko mantojumu!

Esam sagatavojuši padomus vēsturisko ēku un dzīvokļu saimniekiem – ko darīt un ko nedarīt, renovējot vēsturisko ēku, remontējot dzīvokli, mainot logus vai durvis. Materiāls sagatavots pēc Aizputes novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem.

Atjaunosim un remontēsim savus īpašumus, saglabājot vēsturi!

JA RENOVĒ VĒSTURISKU ĒKU VAI REMONTĒ DZĪVOKLI AIZPUTES VĒSTURISKAJĀ CENTRĀ

Ko darīt?

- Lieto tikai tādus fasāžu apdares materiālus, kas atbilst vēsturiskajai būvtradīcijai, lietoti ēkas sākotnējā celtniecībā un ir harmoniski ar vēsturiskās vides autentiskajiem materiāliem.

Logi un durvis

- Vēsturisko ēku ārējie logi un durvis ir jāatjauno to vēsturiskajā izskatā un konstruktīvajā izpildījumā.
- Atļauti ir tikai koka ārējie logi, Arī no jauna iebūvējamo durvju un logu ārējo rāmju atļautais materiāls ir koks.
- No jauna iebūvējamus logus un durvis jādarina atbilstoši ēkas vai kvartāla arhitektūras stilam pēc dalījuma, formas un detaļām.
- Atjaunojot vēsturiskās ēkas, jāatjauno koka slēgi.
- Nomainot durvis ēkas galvenajā, kā arī ielas fasādē, tās ir jāizgatavo atbilstoši vēsturisko durvju analogam, kā arī atbilstoši ēkas vai kvartāla arhitektūras stilam pēc dalījuma, formas un detaļām.
- Skatlogi atļauti ēku pirmajos stāvos, to platumu nosaka augšējo stāvu fasādes dalījums.

Fasāde

- Atļauts lietot tikai tādus fasāžu apdares materiālus, kas atbilst vēsturiskajai būvtradīcijai, lietoti ēkas sākotnējā celtniecībā un ir harmoniski ar vēsturiskās vides autentiskajiem materiāliem.
- Ēku ārsienu būvniecībā vai apdarē pieļaujamie materiāli ir koks, masīvi mūrētas sienas un pildrežģis.
- Fasāžu krāsošanu veic, ņemot vērā ēkas būvniecības laiku, ēkas sākotnējās vēsturiskās apdares toni, ielas kopējo krāsu paleti. Jāsaskaņo ēkas būvprojektā vai pašvaldībā noteiktā ēkas krāsojuma pase.
- Vēsturiskajām ēkām atjauno krāsojumu atbilstoši mākslinieciski arhitektoniskās izpētes ieteikumiem un restaurācijas projektam.
- Atjaunojot koka apšuvumu fasādē, izmanto koka apšuvuma dēļus atbilstoši oriģinālam – analogā platumā un biezumā.
- Koka un ķieģeļu ār sienām nav nepieciešama papildus apdare. Ārsienas, kas būvētas no citiem materiāliem, apšuj ar koka dēļiem vai apmet.
- Metāla apdares materiālus lieto tikai fasāžu detaļām: dzegām, starpdzegām, palodzēm, jumta izbūvju elementiem u.tml., kā arī dizaina objektos, fasāžu mākslinieciskajā dekorā, ja tie iekļaujas apbūvē un tikai tad, ja to paredz akceptēts būvprojekts.
- Vārti jāatjauno to vēsturiskajā izskatā. Jaunu iebrauktuvju gadījumā vārtu atļautais materiāls – koks, metāls. Vārti ierīkojami tā, lai atvērtā veidā tie netraucētu gājēju kustību uz ietves. Vēsturiskās apbūves atjaunošanas gadījumos žogi pēc iespējas jāatjauno to vēsturiskajā izskatā un augstumā.
- Reklāmas objekta krāsu izvēlei jābūt saskaņotai ar ēkas fasādi.
- Veikalu skatlogu markīzes atļautas ne vairāk kā 2 skatlogu platumā, salokāmas, darinātas no tekstilmateriāla, to krāsai jābūt saskaņotai ar fasādes krāsojumu. Aizliegtas plastikāta markīzes.

Būvdetaļas

No ielas redzamās jumta izbūves, balkoni, lodžijas, pakāpieni un citas būvdetaļas jāpieskaņo ēkas stilam un vecpilsētas apbūves kontekstam.

Jumti

Pēc iespējas jāatjauno vēsturiskais jumtu segums. Atļautie jumtu seguma materiāli:

- māla kārniņi sarkanos, sarkanbrūnos, brūnos krāsu toņos,
- valcēta profila cinkots skārds, atsevišķos izņēmuma gadījumos kā pagaidu risinājums pieļaujamas bezazbesta viļņotās loksnes sarkanos, brūnos un pelēkos krāsu toņos;
- ēkām un būvēm, kas neatrodas pie ielas un nav redzamas no publiskām vietām, pieļaujami koka skaidu, dēļu vai skaidu lubiņu (šķindeļu) jumti.

Ko nedarīt?

Logi un durvis

- Vēsturiskā centra teritorijā esošajām vēsturiskajām ēkām aizliegts oriģinālos vēsturiskos logus un durvis nomainīt ar citu materiālu – plastmasas, metāla u.c. izstrādājumiem.
- No jauna iebūvējamiem logiem aizliegti plastikāta un metāla ārējie logi.
- Nedrīkst mainīt logu un durvju ailu kompozicionālo dalījumu un proporcijas.
- Logu stiklojumam aizliegts izmantot spoguļstiklu.

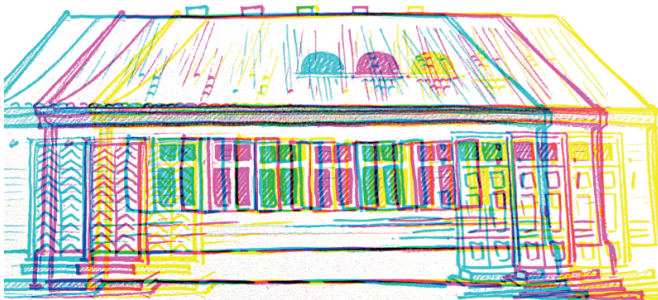

Fasāde

- Nedrīkst vienkāršot ēku fasādes.
- Nedrīkst likvidēt vēsturiskās arhitektoniskās detaļas: logus, durvis, loga apmales, dzegas, verandas, dekoratīvos fasāžu rotājumus u.tml.
- Renovējot koka ēku fasādes, aizliegts izmantot citu konstruktīvo risinājumu, vienkāršot vai nosegt tās ar dublējošu (sedzošu) apdares slāni.
- Kā fasādes apdares materiālu aizliegts lietot spožus, raibus, atstarojošus materiālus, plastmasas (PVC), apaļkoku, metāla apdares materiālus u.c.
- Ēku galvenajās un ielas fasādēs aizliegts izvietot vadus, kabeļus, kondicionierus, ventilatorus, ventilācijas izvadus u.tml. elementus.
- Nedrīkst izvietot uz ēku fasādēm vai zemes vienībās reklāmu, satelīttelevīzijas antenas un objektus, kas maina fasādes raksturu vai ietekmē ēku siluetu un ielas ainavu.
- Reklāmas nedrīkst aizsegt svarīgas ēkas arhitektoniskās detaļas, reklāmās aizliegts izmantot atstarojošās krāsas un no iekšpuses izgaismotus reklāmas paneļus.

PAR NOTEIKUMU NEIEVĒROŠANU PAREDZĒTS SODS!

- Nomainot logus vai durvis, remontējot ēku, ir jāievēro Aizputes novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Šos noteikumu neievērošana ir kvalificējama kā patvaļīga būvniecība, kas ir administratīvais pārkāpums un par to iestājas administratīvā atbildība (paredzēts brīdinājums vai naudas sods). Turklāt, vainīgajai personai ir pienākums novērst noteikumu pārkāpumu.
- Sīkāk skatiet dokumentu "Aizputes novada teritorijas plānojums 2012.–2023.gadam. III Sējums Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi".

PLĀNO BŪVĒT JAUNU ĒKU VECPILSĒTĀ – ATCERIES!

- Jāievēro ēku vēsturiskais novietojums zemes vienībā.
- Jāsaglabā apbūves mērogs un proporcijas.
- Jāpielieto vēsturiskās būvniecības tradīcijas.
- Jāizmanto tradicionālie būvmateriāli.

Izstrādājot būvprojektu, atceries!

- Jābalstās uz vēsturiskiem izziņas materiāliem: kartēm, parcelācijas plāniem, fotogrāfijām, aprakstiem, arhīvu materiāliem, pētījumiem!

Noderīgi ieteikumi!

- Izmantojiet Dienvidkurzemes novada līdzfinansējuma iespēju vēsturisku ēku, to daļu un būvju saglabāšanai un atjaunošanai (piemēram, logiem un durvīm), sk. saistošos noteikumus "Par Aizputes novada domes līdzfinansējumu kultūras pieminekļu saglabāšanai Aizputes novadā".
- Izmantojiet izpētes un restaurācijas līdzfinansējuma iespējas Valsts Kultūrkapitāla fondā (www.vkkf.lv).
- Prasiet padomu kaimiņmāju īpašniekiem, starpnozaru mākslas grupā SERDE, apmeklējiet restaurācijas darbnīcas u.c.
- Konsultējaties un saskaņojiet darbus Dienvidkurzemes novada būvvaldē Aizputē.
- Ja nepieciešams, prasiet padomu Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldē (<https://mantojums.lv/>) u.c.
- Vēsturiskos materiālus meklējiet Aizputes Novadpētniecības muzejā (www.aizputesmuzejs.lv) u.c.
- Ievērojiet Dienvidkurzemes novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.

ESI ATBILDĪGS PRET VĒSTURI UN DOMĀ, KO PATS ATSTĀSI NĀKAMAJĀM PAAUDZĒM!

Sīkāka informācija un darbu saskaņošana -
Dienvidkurzemes novada būvvaldē
www.dkn.lv/lv/buvvalde, buvvalde@dkn.lv,
tālr. nr. **25956029**

Materiālu sagatavoja Aizputes vecpilsētas saglabāšanas
darba grupa un vēsturiskā mantojuma saglabāšanas
entuziastu grupa.

Paldies Katei Vītolai par maketa sagatavošanu,
māksliniecei Gerda Schmidt par ilustrācijām, Aizputes
Renesanses biedrībai par finansiālu atbalstu..

www.facebook.com/AtgrieziesAizpute